

TANTÁRGYI ADATLAP

A mentori szerepek és feladatok

BMEGT51STK5027-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

A mentori szerepek és feladatok

Azonosító

BMEGT51STK5027-00

A tantárgy jellege

kontektórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	8
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

vizsga
érdemjegy

Kreditszám

5

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>
Kattein-Pornói Rita	egyetemi adjunktus	kattein-pornoi.rita@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Műszaki Pedagógia Tanszék

A tantárgy weblapja

=

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: **Mentorpedagógus szak**

Tantárgy szerepe: **Szakirányon kötelező**

Ajánlott félév: **2**

Közvetlen előkövetelmények

<i>Erős</i>	Erős/Strong -
<i>Gyenge</i>	Gyenge/Weak -
<i>Párhuzamos</i>	Párhuzamos/Parallel -
<i>Kizáró feltételek</i>	Kizáró/Exclusive -

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.06.25) az 580466/11/2025 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2025.06.25.-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak a mentori szerep sokrétűségéről, funkcióiról és az ezekhez kapcsolódó felelősségi körökről. A kurzus során feltérképezik a pedagógus-mentor szerep hagyományos és korszerű értelmezéseit, valamint megismerkednek a mentori tevékenység alapelveivel, céljaival és etikai kereteivel. A tantárgy hangsúlyt fektet arra, hogy a résztvevők tudatosan el tudják helyezni saját szerepvállalásukat a mentorált szakmai fejlődését támogató folyamatban. A hallgatók megismerik a mentori szerepben rejlő támogató, fejlesztő, facilitáló és értékelő funkciókat, és képessé válnak ezek között a feladatok között helyzetfüggően, reflektíven választani. A kurzus célja továbbá a mentorálás intézményi és rendszerszintű összefüggéseinek feltárása, valamint a szerephez kapcsolódó együttműködési, kommunikációs és visszajelzési készségek fejlesztése. A tantárgy hozzájárul a professzionális mentorpedagógusi identitás megerősítéséhez.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri a portfólióval kapcsolatos hagyományos és online rendszereket, dokumentumokat.
2. Ismeri a kompetenciafejlesztés elméletét és módszertanát.
3. Ismeri a pedagógusképzés és pedagógus-továbbképzés rendszerét, követelményeit.
4. Tisztában van a pedagógusi gyakorlatot meghatározó nézetek szerepével, ismeri alakításuk lehetőségeit.
5. Ismeri a pedagóguspálya választásának, elhagyásának és a pályán maradásnak soktényezős hátterét.
6. Ismeri a pedagógusjelöltekkel, pályakezdőkkel való foglalkozás és a felnőttképzés specifikumait, a tanácsadás szakmai követelményeit és etikai elvárásait.
7. Ismeri a reflektív gondolkodás, a szakmai elemzés fejlesztésének módszereit, technikáit.
8. Ismeri az intézmények szervezeti működésének sajátosságait, a szervezeti jellemzők hatását a pedagógusok munkájára.
9. Ismeri a pedagógusok munkájához kapcsolódó legújabb kutatási és fejlesztési eredményeket.
10. Széles körű szakmai tájékozottsággal rendelkezik, ismeri a szakterületéhez kapcsolódó szakirodalmi forrásokat, a szakirodalmi folyóiratokat, alternatív pedagógiai lehetőségeket.

Képesség

1. Képes a pedagógusi kompetenciák és kompetenciafejlesztő módszertani kultúra magas szintű és tudatos alkalmazására.
2. Képes a gyakornok tanórai és tanórán kívüli tapasztalatszerzésének irányítására.
3. Képes a gyakornok munkájának nyomon követésére, fejlesztő értékelésére.
4. Képes a gyakornok szakmai szocializációjának támogatására, segítésére.
5. Képes az önbizalom, az önhatékonyság alakítására.
6. Képes az adott szakterületen a korszerű, jó gyakorlat bemutatására.
7. Képes a pedagógiai problémák, konfliktushelyzetek kezelésére.
8. Képes minta és segítségnyújtására a pedagógiai szituációk és folyamatok tervezésében, megvalósításában, elemző értékelésében.
9. Képes a gyakornok önálló elképzeléseinek támogatására, szakszerű elemzésére és a megvalósítás reális értékelésére.
10. Képes segíteni a gyakornokot abban, hogy megtalálja a személyiségéhez illeszkedő saját szakmai fejlődési útját.
11. Képes a mentorálás szempontjából hatékony, kreatív válaszokat keresni/találni a különböző kontextusban felmerülő pedagógiai problémákra.
12. Képes a szabályozók, tények, helyzetek elemzésére és értékelésére támaszkodva a gyakornok teljesítményét (eredményeit) meghatározni, illetve ezek eléréséhez tevékenységet, tartalmat, eszközt, módszert választani vagy fejleszteni, adaptálni.
13. Képes a mentorálási folyamatokat a mentorálttal együttműködve megtervezni, meg-szervezni és értékelni.
14. Képes a pedagógiai nézetrendszer és gyakorlat változását, tökéletesítését támogató, bátorító mentorálási környezet kialakítására.
15. A mentorálást tanulási helyzetnek tekinti, kihasználja az egymástól való tanulás lehetőségeit.
16. Képes fejleszteni a pályakezdők reflektív gondolkodását,
17. Képes a pályakezdő kompetenciáit felmérni, ezen alapuló fejlődését megtervezni és megfelelő módszertani kultúrával támogatni.
18. Képes a gyakornok szakmai kompetenciáit és fejlődését szakmailag megalapozottan, a fejlődést támogatóan értékelni.
19. Képes hatékony szakmai együttműködésre, egyenrangú kommunikációra, konstruktív problémamegoldásra pályakezdőkkel és kollégákkal is.

Attitűd

1. Attitűdje elfogadó, támogató, türelmes.
2. Hitelessége saját pedagógusi gyakorlatában és munkatapasztalatában gyökerezik.
3. Felelősséget érez gyakornoka/tanárjelöltje folyamatos szakmai fejlődéséért.
4. Igényli és elfogadja gyakornoka/tanárjelöltje visszajelzéseit, és felhasználja azokat folyamatos önfejlesztése érdekében.
5. Fontosnak tartja a folyamatos önreflexiót a saját mentortanári fejlődése érdekében.
6. Figyelemmel kíséri a mentori, támogató szereppel és a támogatás módszertanával kapcsolatos szakirodalmat, gyakorlati fejlesztéseket, és ezen a területen is folyamatosan képi magát.

Önállóság és felelősség

1. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióra képes.
2. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Oktatásmódszertan

A tantárgy elsősorban előadás keretében valósul meg, ugyanakkor az elméleti ismeretek elmélyítése érdekében interaktív oktatásmódszertani

megoldásokat is alkalmaz. Az előadások során a hallgatók esetelemzéseken, rövid csoportos megbeszéléseken, kérdésalapú vitákon keresztül dolgoznak fel pedagógiai helyzeteket, amelyek a mentori szerepek komplexitását és gyakorlati vonatkozásait érzékeltetik. A kurzus során hangsúlyt kap az önreflexió, a szereptudat fejlesztése és a tapasztalatmegosztás mint tanulási eszköz. A hallgatók a tanult szerepeket és feladatköröket saját pedagógiai gyakorlatukra vonatkoztatva elemzik, ezáltal elősegítve a tudás alkalmazását és a szakmai önzonosság formálódását. Az elméleti háttér feldolgozását tanári prezentációk, esettanulmányok és digitális szemléltető anyagok támogatják.

Tanulástámogató anyagok

- M. Nádasi, M. (Ed.) (2010-11). A mentorfelkészítés rendszere, próbája, a mentorképzés szakterületi előkészítése, I–III. kötet. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Sallai, É.(2015). A mentori tevékenységek tapasztalatai. In Sallai, É. (Ed.). A pedagógusok gyakornoki rendszerének fejlesztése és értékelése. Budapest: Oktatási Hivatal.
- Kőpatakiné Mészáros Mária – Mayer József (2009): Bevezetés a mentorálás módszertanába.<https://ofi.oh.gov.hu/bevezetes-mentoralas-modszertanaba>
- Falus Iván - Szűcs Ida (2022): A didaktika kézikönyve. Akadémiai kiadó. Budapest
- Lengyel Zsuzsa, Szekeresné Nádudvary Ildikó(2024): 101 jógyakorlat mentortanároknak. ELTE Kiadó, Budapest.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.1 és 2.2. pontban megfogalmazott célok és tanulási eredmények elérése a gyakorlatokon tanúsított aktív részvétel (részteljesítmény értékelés).

Teljesítményértékelési módszerek

A tantárgy teljesítményértékelése írásbeli vizsgán alapul, amely során a hallgatók elméleti tudásukról, fogalmi tisztánlátásukról és gyakorlati értelmező képességükről adnak számot. A vizsga kérdései között szerepelhetnek definíciók, rövid kifejtő feladatok, valamint komplex, helyzetelemzésre és szerepértelmezésre épülő esszékérdések. A cél, hogy a hallgatók bemutassák: képesek azonosítani és értelmezni a különböző mentori szerepeket, és megérteni azok pedagógiai-támogató funkcióit valós helyzetek tükrében. Az értékelés szempontjai közé tartozik az elméleti megalapozottság, az elemző gondolkodás, a gyakorlati alkalmazhatóság, valamint a szakmai nyelv használatának igényessége. A félév során opcionális, nem osztályozott formatív visszajelzést nyújtó feladat is beépíthető, amely a hallgatók önreflexióját támogatja a vizsgára való felkészülés

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- Órai aktivitás: 60
- Vizsga: 40

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- Vizsga: 40

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Az órán történő aktív részvétel és a vizsga abszolválása.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	95
Jeles	90-94%
Jó	85-89%
Közepes	80-84%
Elégséges	51-79%
Elégtelen	50%

Javítás és pótlás

Az aktív részvétel jellegéből adódóan nem pótolható, nem javítható.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

órai részvétel	8
felkészülés a vizsgára	82
Folyamatos Önreflexió készítése	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.06.02-án. Érvényes 2025.06.02-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

1. óra: Mentori szerepek a 21. század nevelési-oktatási intézményeiben • Mentor mint bevezető, támogató, visszajelző, segítő, kritikus partner • Milyen szerepeket kíván meg az óvoda, általános iskola, középiskola? • A változó tanári pályakép és a mentor szerepének fejlődése Gyakorlat: „Szerepjátékos szituációk értelmezése intézménytípusok szerint (pl. "A pályakezdő tanító első szülői értekezlete") 2. óra: A mentor mint professzionális bevezető – a pályakezdés támogatása • A szakmai szocializáció fázisai • Óvodapedagógus, tanító és középiskolai tanár pályakezdőként – különböző kihívások • Elvárások tisztázása, mentori beavatás az intézményi kultúrába Gyakorlat: Intézményi beilleszkedést segítő mentori „start-csomag” összeállítása (három változat: óvoda, alsó tagozat, gimnázium) 3. óra: A mentor mint szakmai visszajelző – óralátogatás és visszacsatolás • Módszertani érzékenység, nyelvhasználat, objektivitás • A visszajelzés mentori minősége: motiváló, fejlesztő vagy bíráló? • Eltérő korosztályú gyerekekkel való munka értékelése (óvodai játéktevékenység vs. középiskolai szóbeli vitaóra) Gyakorlat: Három típusú tevékenységről visszajelzés megírása és elmondása szerepjátékban – intézményi specifikumokkal 4. óra: A mentor mint facilitátor – tanulási és tanítási helyzetek támogatása • Egyéni tanulási utak, adaptivitás • Módszertani segítség: differenciálás, digitális megoldások, kreatív pedagógia • Az együttgondolkodás kultúrája Gyakorlat: Kooperatív óvodai játék, differenciált alsós olvasóóra és projektalapú középiskolai tanulás elemzése: hogyan segít a mentor a tervezésben? 5. óra: A mentor mint kommunikációs és érzelmi támasz • Bizalmi légkör, empátia, támogató beszélgetések • Stresszhelyzetek, kudarok, konfliktusok kezelése • Tanári magány – pályakezdők lelki szükségletei Gyakorlat: Szimulált beszélgetések – pályakezdő szorongása a szülői visszajelzések miatt (három intézménytípus) 6. óra: A mentor mint reflektív fejlesztő • Reflexió kultúrája a pedagógiában • A mentorált önreflexiójának segítése • Reflektív napló, közös értékelés Gyakorlat: Reflektív naplóírás három eltérő tanítási vagy nevelési helyzetről – mentori visszajelzés készítése 7. óra: A mentor mint közösségi partner – kapcsolódás tantestülethez és szülőkhöz • Szakmai integráció segítése • Közös programok, munkaközösségek, szülőkkel való kapcsolat támogatása • A mentorált érdekképviselő Gyakorlat: Intézményi szituáció: „A mentoráltat konfliktusba keveri egy szülő – hogyan segít a mentor?” – esetelemzés három szinten 8. óra: Saját mentori szerepfelfogás kialakítása és összegzése • Saját erősségek, kihívások a mentori szerepek mentén • Intézményi kontextushoz illeszkedő szerepvállalás • Személyes mentortérkép készítése

További oktatók

Kattein-Pornói Rita egyetemi adjunktus kattein-pornoi.rita@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Műszaki Pedagógia Tanszék vezetője hagyja jóvá.